

ISSN 0034-690X

2 0 1 4

2

letnik 65

Revija za kriminalistiko in kriminologijo

Revija za kriminalistiko in kriminologijo, Ljubljana

Letnik 65, št. 2, 79–169, april–junij

Revija za kriminalistiko in kriminologijo

LETO 65

LJUBLJANA 2014

ŠT. 2

UDK 343.98+343.9

ISSN 0034-690X

Uvodnik	81	Editorial	81
Članki		Articles	
Nina Peršak: Neformalna ekonomija in krizni časi: ekonomski izzivi in družbeni odzivi na prostitucijo	83	Nina Peršak: Informal Economy and Crisis: Economic Challenges and Social Reactions in the Case of Prostitution	83
Tinkara Pavšič Mrevlje: Viktimizacija starejših v Mestni občini Ljubljana	96	Tinkara Pavšič Mrevlje: Victimization of the Elderly in the Municipality of Ljubljana	96
Branislav Simonović, Božidar Otašević, Zoran Đurđević: Kriminalne kariere vodij nogometnih navijaških skupin v Srbiji	108	Branislav Simonović, Božidar Otašević, Zoran Đurđević: Criminal Careers of Football Club Fan Leaders in Serbia	108
Miha Hafner: Možgani kot objekt nadzorovanja: nevroznanost v kazenskem pravu in kriminologiji	121	Miha Hafner: The Brain as an Object of Surveillance: Neuroscience in Criminal Law and Criminology	121
Matej Trapečar: Identifikacija po prstnih odtisih – metoda ACE-V in sistem GYRO	132	Matej Trapečar: Fingerprint Identification Utilizing the ACE-V Method and GYRO System	132
Prikazi, ocene, recenzije		Book Reviews	
Nika Skvarča: Matjaž Ambrož, Gobelini – poskus tkanja onkraj Norme	141	Nika Skvarča: Matjaž Ambrož, Gobelini – poskus tkanja onkraj Norme	141
Zapisi		Notes	
Barbara Bizilj: Delo Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani v letu 2013	144	Barbara Bizilj: Work of the Institute of Criminology at the Faculty of Law at the University of Ljubljana in 2013 ...	144
Katja Eman, Danijela Frangež, Maja Jere: Raziskovalno delo Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru v letu 2013 na področju kriminalistike, kriminologije in policijske dejavnosti	158	Katja Eman, Danijela Frangež, Maja Jere: Research Work of the Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor, in the Fields of Criminal Investigation, Criminology, and Policing in 2013	158

Kriminalne kariere vodij nogometnih navijaških skupin v Srbiji

Branislav Simonović¹, Božidar Otašević², Zoran Đurđević³

Predmet raziskovanja tega dela je kriminaliteta vodij navijaških skupin v Srbiji. Za raziskovanje smo uporabili podatke iz policijske baze »Evidenca ekstremnih navijačev«, ki jo MNZ Srbije vodi o ekstremnih navijačih in vodjih navijaških skupin. V proučevanju vzorec smo vključili 30 vodij navijaških skupin iz šestih nogometnih klubov prve državne nogometne lige. Pri proučevanju vodij navijaških skupin, vključenih v vzorec, smo se osredotočili na njihov kriminalni dosje. Kvantitativno in kvalitativno smo analizirali vsa njihova kazniva dejanja, za katera so bile napisane kazenske ovadbe. Cilj raziskovanja je bil raziskati kriminaliteto vodij navijaških skupin in osvetliti njihov mogoči vpliv na druge člane navijaških skupin. Rezultati so pokazali, da so vodje navijaških skupin iz vzorca nagnjeni k storitvam kaznivih dejanj. Več kot tretjina vodij navijaških skupin ima kazenske ovadbe v zvezi z mamili. Zoper 22 od 30 oseb iz vzorca so bile vložene kazenske ovadbe za premoženjska kazniva dejanja. Trije iz vzorca so storili umor. Eden je bil ubit. Rezultati nedvomno kažejo, da je treba v prihodnjih raziskavah posvetiti več pozornosti kriminaliteti vodij nogometnih navijaških skupin. Nagnjenost k storitvi kaznivih dejanj vodij navijaških skupin je pomembno dejstvo, ki ga je treba upoštevati pri načrtovanju nadzora in pripravi preventivnih programov za preprečevanje nasilja, povezanega z nogometom.

Ključne besede: kriminaliteta, šport, nogomet, navijači, navijaške skupine, vodje navijaških skupin, kriminalne kariere, Srbija

UDK: 343.3/.7(497.11)

1 Uvod

V Evropi prihaja do nasilja v športu najpogosteje na nogometnih tekmah in povezano z njimi. V zadnjem desetletju je bilo v vodilnih svetovnih revijah objavljenih veliko število raziskovanj o različnih vidikih tega fenomena. V okviru raziskovanj nasilja, povezanega z nogometom, je največ tistih, ki osvetlujejo sociološko, socialno-psihološko ali individualno psihološko stran tega fenomena (Crisp, Heuston, Farr in Turner, 2007; Dunning, 2000; Roberts in Benjamin, 2000; Russell, 2004; Ward, 2002). V novejših raziskavah nasilja nogometnih navijačev je namenjene največ pozornosti ravnanju policije v konfliktnih situacijah (Reicher, Stott, Cronin in Adang, 2004; Reicher et al., 2007; Stott, Hoggett in Pearson, 2012). Poudarjena je potreba po drugačni strategiji policijske-

ga ravnanja (O'Neill, 2004). Nasilje na nogometnih tekmah je nedvomno kompleksen, dinamičen in interaktiven proces, na katerega vpliva veliko medsebojno odvisnih dejavnikov (Hoggett in Stott, 2010: 229; Spaaij, 2008: 370). Da bi v celoti osvetlili ta družbeni fenomen, je potrebno sodelovanje različnih disciplin, predvsem sociologije, psihologije, kriminologije, kriminalistike, antropologije in prava (Otašević in Protić, 2012: 86).

2 Problem, predmet raziskovanja in hipoteze

Veliko je raziskovanj, ki se ukvarjajo z nasiljem v nogometu, bolj malo pa je takih, ki se ukvarjajo s temami, ki so obrobno povezane s tem problemom. Nekatera vprašanja, ki bi lahko prispevala k razumevanju tega pojava v celoti ali pa njegovih posameznih vidikov, niso dovolj obravnavana. Spaaij zastopa mnenje, da so raziskave o nogometnem huliganstvu preozko načrtovane, da namreč predstavljajo izolirano področje raziskovanja in da bi bilo treba osvetliti še druge vidike, kot so na primer mladoletniška kultura, kriminaliteta, mladoletniška delinkvenca (Spaaij, 2008: 375).

Ena izmed tem, ki je v raziskavah zapostavljena, je tudi kriminaliteta nogometnih navijačev, zlasti pa kriminaliteta

¹ Branislav Simonović, doktor znanosti, redni profesor za kriminalistiko na Pravni fakulteti Univerze v Kragujevcu. E-pošta: simonov99@gmail.com

² Božidar Otašević je namestnik načelnika Uprave za izobraževanje MNZ RS Srbije. E-pošta: bozidarotasevic@yahoo.com

³ Zoran Đurđević, doktor znanosti, izredni profesor za kriminalistično operativno, vodenje kriminalističnih preiskav in kriminalistično profiliranje na Kriminalistično-policijski akademiji v Beogradu. E-pošta: zoran.djurdjevic@kpa.edu.rs

